

RESUM D'ACTIVITATS

Any 2012

Institut Català d'Ornitologia

TAULA DE CONTINGUTS

Oficina Catalana d'Anellament.....	4
Reglament Intern i Comitè d'Anelladors	4
El banc de dades.....	4
Proves d'accés a anellador	4
Projectes de seguiment	5
Atles dels ocells nidificants d'Europa.....	5
Atles dels ocells nidificants de Barcelona.....	5
Atles dels ocells de Catalunya a l'hivern	6
Atles dels ocells nidificants.....	6
El SOCC.....	6
Projecte PERNIS.....	7
El projecte SYLVIA.....	7
Projecte MIGRACIÓ	8
Projecte ORENETES	8
El Comitè Avifaunístic de Catalunya (CAC).....	9
Anuari d'Ornitologia i ornitho.cat.....	9
Altres projectes i estudis	10
Desenvolupament d'un programa de recerca i conservació i creació d'una estació d'anellament al Zoo de Barcelona	10
Seguiment de la migració transcontinental de la població de Ballester Apus melba de Barcelona amb geolocalitzadors.....	10
Actualització dels estatus de conservació dels ocells nidificants.....	11
Pla de Conservació del Parc Natural del Montseny	11
Relacions institucionals.....	12
Col·laboració amb la Generalitat	12
Col·laboració amb altres institucions.....	12
Altres relacions institucionals i acadèmiques	12
Formació	13
Cursos.....	13
Recerca.....	16
Desenvolupament de projectes de recerca en convocatòries públiques.....	16
Productivitat científica de l'ICO i difusió de la recerca.....	16
Difusió.....	17
L'Abellerol.....	17
La Revista Catalana d'Ornitologia.....	17
El Web i el Butlletí electrònic	17
Iniciatives socials i organització interna	17
Evolució del nombre de socis	17
Vocal del soci.....	17

Staff ICO	17
Comptes 2012.....	18

Oficina Catalana d'Anellament

El balanç de 2012 suma un total provisional de 66.302 ocells marcats d'un total de 111 balanços. A tot això cal afegir un total de 15.752 controls que s'afegeixen a la base de dades. Un cop més, la majoria de les captures provenen de projectes de seguiment estandarditzats. Cal destacar que la gran majoria dels anelladors van lliurar les seves dades informatitzades i en el termini estipulat.

L'any 2011 es van tramitar 669 recuperacions. D'altra banda es van respondre les consultes de lectures d'anelles de PVC anellades per l'ICO i/o anellades per altres grups i observades a Catalunya. En aquest sentit cal destacar el gran augment de lectures propiciades pel seguiment rutinari d'ornitòlegs especialitzats en aquàtiques i particularment en làrids.

Un dels aspectes més rellevants de l'any 2012 va ser la recepció de les lectures de marques especials a través del portal-web que es va posar en funcionament el novembre de 2009. Aquesta nova eina ha facilitat la tramesa d'informació de les lectures d'ocells portadors de marques d'identificació visual i el llistat dels historials de forma gairebé immediata. Durant l'any 2012 s'han rebut 8.926 lectures i s'hi han incorporat 211 nous anellaments. D'altra banda, des de 2012 l'OCA a més de les anelles metàl·liques, s'encarrega també de la gestió i distribució d'anelles de lectura a distància per a aquelles projectes que desenvolupen els anelladors de l'entitat amb aquesta metodologia.

L'OCA rep el suport econòmic del Departament de Medi Ambient i Habitatge (actualment , el qual delega en l'ICO la gestió de l'anellament a Catalunya.

Reglament Intern i Comitè d'Anelladors

Durant l'any 2012 el Comitè d'Anelladors (CAN) s'ha reunit en diverses ocasions i ha tractat i ha assessorat la Junta Directiva en diversos temes.

Aquest comitè està constituït de la forma següent :

Jordi Baucells (coordinador)
Joan Aymerich
Raül Calderón
Miquel Boix
Oriol Clarabuch
Joan Carles Fernández
David Robson
Xavier Tomás

El banc de dades

Hores d'ara el banc de dades d'anellament compta amb 1.598.639 registres informatitzats: els procedents dels projectes SYLVIA (186.038 registres) i MIGRACIÓ (468.783 registres) i les dades dels balanços d'anellament de 1975-2012 (943.818 registres). Durant 2012, s'han gestionat un total de 16 consultes del banc de dades relatives a diferents aspectes del banc de dades de l'ICO.

Proves d'accés a anellador

Les proves d'accés a anellador van tenir lloc al juny (primera convocatòria) i al desembre (segona convocatòria). En total es van presentar 14 persones a la prova d'auxiliar i totes van superar-la satisfactòriament. D'altra banda, es va presentar 14 persones a la prova d'expert del les quals 11 van superar-la satisfactòriament.

Projectes de seguiment

Atles dels ocells nidificants d'Europa

L'ICO presenta la seva candidatura a la coordinació del segon atlas dels ocells nidificants d'Europa i es designat com a responsable del desenvolupament de propostes metodològiques del projecte al setembre de 2012. L'ICO redacta els primers documents de discussió sobre aquesta matèria i es discuteixen en el sí del comitè internacional designat a tals efectes.

En aquest mateix context, l'ICO inicia organitza un workshop en nom de l'European Bird Census Council sobre com realitzar atlas en el marc del projecte d'Atles dels ocells d'Europa, especialment adreçat als països de l'Est i Sudest del continent, en col·laboració amb el Museu de Ciències Naturals de Barcelona, la Societat Ornitològica Txeca i l'Institut Ornitològic Suís. Es rep el suport econòmic del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, de la Generalitat de Catalunya (AGAUR), de BirdLife International i de la Royal Society for the Protection of the Birds.

Atles dels ocells nidificants de Barcelona

Durant l'any 2012 es va dur a terme una prova pilot per a la implementació del projecte Atlas dels ocells nidificants de Barcelona. Aquesta prova derivava de l'estudi de viabilitat de l'any anterior i consistia en una avaluació tant de la metodologia com de la participació real que podia recollir el projecte.

En resum, durant l'any pilot a l'Atlas dels ocells nidificants de Barcelona hi van participar un total de 117 ornitòlegs voluntaris i 58 ciutadans aliens a l'ornitologia. Es van recollir dades de 187 espècies d'ocells, 79 de les quals van mostrar evidències de criar amb una alta probabilitat. Les dades es van recollir a partir de 99 fitxes de camp emplenades seguint les dues metodologies testades i implementades i de 7.075 dades complementaries recopilades a través d'Ornitho i en activitats promogudes per l'Ajuntament de Barcelona (com la jornada BioBlitz del 18 i 19 de maig de 2012 que va permetre recollir dades de 28 espècies).

A continuació es detallen les principals iniciatives vinculades a l'Atlas dels ocells nidificants de Barcelona que es van realitzar durant el 2012.

- Preparació del material necessari per al mostratge de camp.
- Implementació de les dues metodologies de camp, el mostratge de quadrat 1x1 km i el mapeig de territoris en quadrats de 500x500 m, mitjançant l'assignació de 27 quadrats de 1x1 km i 13 quadrats de 500x500 m, el que representa que s'han cobert un 25% dels quadrats de 1x1 km i un 17% dels quadrats de 500x500 m.
- Coordinació dels participants.
- Avaluació de les dues metodologies a partir dels comentaris dels participants en la prova pilot i l'anàlisi preliminar de les dades recollides.
- Generació de programari específic per a la introducció de dades de quadrat 1x1 km.
- Adaptació del programa Terrimap que utilitza l'Institut Suís pel seu seguiment d'ocells comuns al mapeig de territoris a Barcelona.
- Informatització de totes les dades recollides que han passat a formar part del primer paquet de dades oficials de l'Atlas de Barcelona.
- Control de qualitat de les dades rebudes i informatitzades.
- Tasques de divulgació del projecte a l'assemblea de l'ICO, el web i el butlletí electrònic de l'ICO, la Universitat de Barcelona i en diferents medis de comunicació que s'han interessat en el projecte (TV3, BTV, Radio 4).
- Generació de mapes preliminars de presència d'algunes espècies.

- Realització i lliurament de la memòria corresponent a l'Ajuntament de Barcelona.

Atles dels ocells de Catalunya a l'hivern

A continuació es detallen les principals iniciatives vinculades a l'Atles dels ocells de Catalunya a l'hivern que es van realitzar durant el 2012.

- Presentació del *Atles dels ocells de Catalunya a l'hivern 2006-2009* al Parc Natural dels Ports
- Distribució del llibre als col·laboradors del projecte.
- Publicació d'article sobre aquest atles a la revista Bird Census News

Atles dels ocells nidificants

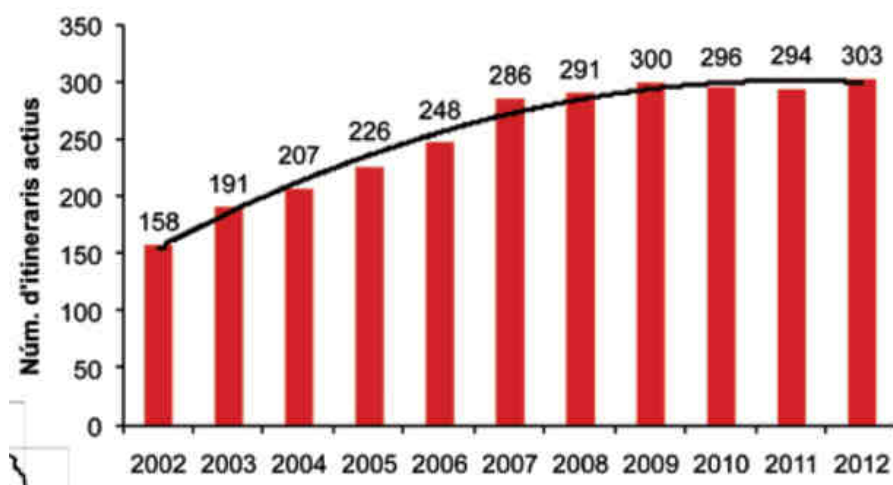
A continuació es detallen les principals iniciatives que s'han desenvolupat durant el darrer any sobre l'atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002 i de les seves dades:

- Distribució del llibre als col·laboradors del projecte.

El SOCC

A continuació es detallen les principals activitats realitzades en el marc del SOCC durant el 2012.

- Onzè any de funcionament del projecte. El nombre de SOCCs s'estabilitza al voltant de 300 itineraris, però s'assoleix el màxim històric de participació i cobertura aquest 2012.

- Es coordina als col·laboradors del projecte (actualment 213 persones). L'assistència es l'habitual: resolució de dubtes, recepció de dades, incorporació a la base de dades central, revisió de possibles errors, etc. Es regala una samarreta de l'ICO als col·laboradors del SOCC que ho desitgen.
- El març de 2012 es publica el 10è report del SOCC.
- Es calculen les tendències de les espècies hiverns 2002/03-2010/11 i nidificants 2002-2011. S'actualitzen els continguts del SOCC a www.ornitologia.org i al www.sioc.cat.
- Conjuntament amb el Parc Natural del Delta de l'Ebre, es realitza el 28 i 29 de setembre la Tercera Jornada del SOCC. La jornada va permetre compartir experiències, resoldre dubtes i avançar en la formació dels interessats. L'acollida de la jornada per part del públic assistent va ser molt bona. Els gairebé 70 assistents van qualificar amb un 8,4 sobre 10 el conjunt d'activitats dutes a terme.

- A la tardor es participa en la sessió “Indicadors del canvi ambiental a Catalunya: Què ens diuen els ocells i les papallones?” organitzada pel Departament de Territori i Sostenibilitat. Les dades del SOCC hi tenen un paper molt rellevant.
- Indicadors:
 - S'actualitzen els indicadors d'estat bàsics (agrícola, forestal i arbustiu) per a les temporades de nidificació (per Catalunya, PEIN, Parcs Naturals), així com l'indicador dels efectes del canvi climàtic.
 - S'actualitza l'Indicador d'Ocells Agrícoles, derivat del SOCC, i es lliura a l'Institut d'Estadística de Catalunya per a la seva publicació a www.idescat.cat
 - S'actualitzen els indicadors d'ocells silvestres i introduïts de la ciutat de Barcelona (Indicadors Agenda 21)
 - En el marc del projecte SCALES de l'*European Bird Census Council*, es treballa amb el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya en l'elaboració d'indicadors d'efectes de processos (abandonament rural) en els espais agrícoles. Es redacta un article conjuntament amb un prestigiós investigador britànic i s'envia a la revista *Ecological Indicators*
 - En el marc del projecte de “Bioindicadores del cambio global a partir de programas de seguimiento a gran escala de aves y mariposas” del Ministerio es treballa en l'elaboració d'indicadors de processos de successió ecològica basats en dades seguiments d'ocells (SOCC) i de papallones (CBMS).
- Es fa l'anàlisi específic corresponent i es lliura als coordinadors del PECBMS (*Pan-European Common Bird Monitoring Scheme*) un document amb les tendències de les espècies comunes que es calculen amb les dades del SOCC (període 2002-2011). Aquestes dades serveixen per incorporar la informació del SOCC al projecte homòleg pan-europeu.
- S'elaboren les memòries corresponents per al Departament de Medi Ambient i Habitatge, l'Obra Social de Caixa Catalunya i la Diputació de Barcelona.
- Publicacions científiques amb dades SOCC d'aquest any 2012:
 - Devictor, V. van Swaay, C. Brereton, T. Brotons, L. Chamberlain, D. Heliölä, J. Herrando, S. Julliard, R. Kuussaari, M. Lindström et al. 2012. Differences in the climatic debts of birds and butterflies at a continental scale. *Nature Climate Change* 2: 121-124. doi: 10.1038/nclimate1347
 - Devictor, V. van Swaay, C. Brereton, T. Brotons, L. Chamberlain, D. Heliölä, J. Herrando, S. Julliard, R. Kuussaari, M. Lindström et al. 2012. Uncertainty in thermal tolerances and climatic debt. *Nature Climate Change* 2: 638-639 doi:10.1038/nclimate1668
 - Herrando, S., Weiserbs, A., Quesada, J., Ferrer, X., Paquet, J.-Y., 2012. Development of urban bird indicators using data from monitoring schemes in two large European cities. *Animal Biodiversity and Conservation*, 35.1: 141-150

Projecte PERNIS

El 2012 va ser el novè any oficial del projecte PERNIS de seguiment de la migració postnupcial de rapinyaires i aus planadores. L'any 2012 només van estar operatives un total de 5 estacions. El coordinador del projecte va ser convidat a França a la trobada anual del projecte Migration i possiblement és en aquest context més ampli en el qual les estacions poden aportar les seves dades, molt útils a escala europea, per bé que d'un ús més limitat a escala catalana.

El projecte SYLVIA

L'any 2012, el programa SYLVIA va complir el seu 22è any de funcionament. El nombre d'estacions i captures, tant pel que fa al període hivernal com a estival, es va mantenir més o menys igual. Al voltant

de 40 estacions romanen operatives durant l'estiu i i vint-i-tantes a l'hivern. Aquestes estacions segueixen estant més ben distribuïdes per la geografia catalana, si bé encara estan força concentrades a les comarques més costaneres.

De la mateixa manera que en els anys anteriors, durant el 2012 el programa SYLVIA es va coordinar amb l'ajut del Departament de Medi Ambient i Habitatge i va rebre el suport de l'Obra Social de Caixa Catalunya, l'Ajuntament de Terrassa, l'Ajuntament de Vacarisses, l'Ajuntament de Celrà, l'Ajuntament de Girona, el Departament de Medi Ambient i Habitatge (Parcs Naturals del Cadí-Moixeró, Delta de l'Ebre, Cap de Creus, Aiguamolls de l'Empordà, Montsant, Zona Volcànica de la Garrotxa i PNIN de l'Albera), la Diputació de Barcelona (Parcs Naturals del Montseny, Montnegre-Corredor, Garraf i Sant Llorenç de Munt), l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona, el Consorci de les Gavarres, el Consorci de les Reserves Naturals del Delta del Llobregat, l'associació Galanthus, el Parc de Collserola, el Parc Serra de Marina i el Parc Serralada Litoral.

D'altra banda, també s'està treballant amb els projectes SOCC i SYLVIA per obtenir models i índex de bioindicació que facilitin la interpretació dels canvis ambientals.

Projecció internacional

El programa SYLVIA forma part del programa europeu d'estacions d'esforç constant coordinat per EURING (Euro-CES), amb més de 600 estacions d'anellament actives al 2011. S'està treballant en els primers anàlisis, tant de productivitat com d'èxit reproductor utilitzant les dades dels diferents projectes que hi ha en funcionament a Europa.

Projecte MIGRACIÓ

Durant el 2012 el projecte MIGRACIÓ va patir una nova retallada quant a estacions operatives i a la duració d'algunes d'aquestes. A la primavera s'han mantingut 2 campanyes: Aiguamolls de l'Empordà (del 2 de març al 30 de maig), Canal Vell al Delta de l'Ebre (17 de març al 15 de maig). A la tardor només es va mantenir la següent: Canal Vell (4 d'agost a 1 de desembre).

Com cada any, les estacions que estan en funcionament durant el període primaveral també van participar en el projecte internacional *Piccole Isole*.

El programa MIGRACIÓ es va coordinar amb l'ajut del Departament de Medi Ambient i Habitatge i va rebre el suport d'aquest a través dels parcs (Parcs Naturals del Delta de l'Ebre, Aiguamolls de l'Empordà i Zona Volcànica de la Garrotxa) i l'Ajuntament de Flix.

Projecte ORENETES

L'any 2012, el sisè any de funcionament del Projecte *Orenetes*, es va estrenar nou web i noves funcionalitats. Aquests canvis van suposar un esforç extra important però van repercutir en un millor funcionament del projecte i en fer-lo encara més atractiu i fàcil de gestionar. Una de les novetats més importants va ser la d'ampliar les fronteres més enllà de Catalunya. El nou web ara permet entrar dades d'Andorra i de les Illes Balears i, en col·laboració amb l'Institut Suís d'Ornitologia, també es va posar en marxa una versió homòloga en funcionament a Suïssa (www.delichon.ch). El Projecte Orenetes doncs, no només té el rècord d'haver estat el primer projecte de ciència ciutadana totalment on-line en funcionament al sud d'Europa, sinó que també ha esdevingut el primer en creuar fronteres cap al nord! Els canvis que hem fet al nou web, permeten que es pugui adaptar fàcilment a les necessitats de qualsevol altre país.

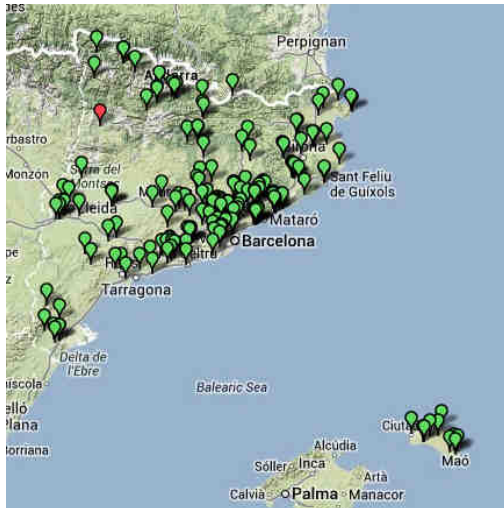
Una altra novetat important de 2012, fa referència a la gestió de les unitats de mostreig. Ara ja no cal intercanviar mapes amb el coordinador del projecte per tal de fixar l'àrea que es vol censar: el nou web permet que cada col·laborador creï i editi ell mateix la seva unitat de mostreig totalment on-line. Una altra novetat important fa referència a l'entrada i edició de les dades dels censos, que ara es pot fer molt més ràpidament.

L'èxit dels canvis fets al web queda palès per les xifres de participació: 19.263 nius censats en un total de 117 pobles. Unes dades similars a les de 2010.

Com cada any també cal destacar el treball conjunt que s'ha fet amb el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural i el Cos d'Agents Rurals amb l'objectiu de promoure la consciència ambiental davant el respecte pels nius i la convivència amb els veïns.

Pàgina web

Durant 2011 es van rebre 10.044 visites, amb un total de 5.901 usuaris diferents que van consultar el web; un increment respecte a 2011 d'un 32 i 8% respectivament.

Statistik 2013	
Beobachter:	199
Gemeinden:	224
Untersuchungsgebiete:	331
Nester:	876

El Comitè Avifaunístic de Catalunya (CAC)

Durant el 2012 el CAC va seguir la seva labor, focalitzada en el manteniment de la llista dels ocells de Catalunya i l'homologació de citacions de taxons considerats rars. Va estar format per:

Coordinador:
Marcel Gil

Vocals:
Albert Cama
Albert Burgas
Joan Ferrer
Martí Rodríguez
Manolo García
Xavier Larruy

Anuari d'Ornitologia i ornitho.cat

Al llarg de l'any s'estableixen diverses reunions de coordinació entre l'ICO i diverses institucions científiques interessades en l'Ornitho com una eina útil també per a ells (Museu de Ciències Naturals de Granollers, Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, Oxygastra, Associació Herpetològica Espanyola i Associació Catalana d'Herpetologia. Es treballa conjuntament amb aquests tècnics i els de Biolovision per començar a adaptar el sistema ornitho per a què es puguin introduir dades de mamífers, rèptils, amfibis, papallones i libel·lules.

L'any 2012 es van introduir un total de 424.645 observacions i es van assolir els 1.565 observadors registrats. El nombre d'usuaris únics del web (26.702) es van incrementar en un 11% respecte a 2011 i un 53% respecte a 2010!

Altres projectes i estudis

Desenvolupament d'un programa de recerca i conservació i creació d'una estació d'anellament al Zoo de Barcelona

Aquest projecte s'emmarca en el conveni signat entre l'ICO i el Zoo de Barcelona l'any 2009 a través del qual es contempla la creació d'una estació d'anellament científic per a l'estudi i seguiment de la colònia de cria de gralla (*Corvus monedula*) i la colònia de cria de bernat pescaire (*Ardea cinerea*) i altres ardèids al Zoo, i per a l'estudi i seguiment de la població hivernant de la gavina riallera (*Larus ridibundus*) i el gavià argentat (*Larus michahellis*). Paral·lelament es fan cursos i activitats per a la formació de nous anelladors.

Durant l'hivern 2011-2012 es van marcar 20 gavines rialleres, 4 gavians argentats i un martinet blanc. Aquests ocells porten anelles de lectura a distància que permet fer un seguiment dels seus desplaçaments. Això és de gran interès, especialment per a la gavina riallera que passa l'hivern a Barcelona i de la qual es disposa de nombrosos avistaments dins de la ciutat i també a l'estranger. Hores d'ara s'han rebut observacions llunyanes (fora de l'àmbit de Barcelona) d'un total de 12 exemplars amb lectures a Àustria, Alemanya, Regne Unit, Hongria, Letònia, Lituània i Polònia. Així mateix s'han rebut també dues lectures per la costa mediterrània, una a Blanes i l'altra a València. Durant l'any 2012 es va publicar un treball sobre els resultats preliminars obtinguts amb la gavina vulgar a l'Abellerol 46 (hivern 2012-2013).

Seguiment de la migració transcontinental de la població de Ballester Apus melba de Barcelona amb geolocalitzadors

El Ballester (*Apus melba*) és una espècie abundant a la ciutat de Barcelona com a nidificant, i el cens d'ocells comuns (SOCC) indica que la seva població ha augmentat considerablement en les últimes dècades. S'ha detectat la cria, probable o segura, en almenys un centenar d'edificis de la ciutat.

Es coneix molt poca cosa sobre l'àrea de distribució del ballester fora de l'època de reproducció, tot i que sabem que les poblacions reproductores es poden veure afectades pels canvis que puguin succeir també a les àrees d'hivernada o les que l'espècie travessa durant la migració transcontinental que realitza anualment. Per això, l'Institut Suís d'Ornitologia l'any 2011 va endegar un estudi pilot de seguiment gràcies a la utilització d'uns dispositius electrònics molt petits anomenats geolocalitzadors. Aquests aparells són de la mida del botó d'una camisa i tenen un calendari electrònic incorporat, un rellotge i un sensor de llum que controla constantment la llum del dia i l'emmagatzema segons l'hora i el dia. Quan es recuperen els geolocalitzadors que prèviament s'han posat als ocells, els científics poden esbrinar on van estar i la data en què estaven en cada punt. La novetat és que aquests dispositius pesen al voltant d'1 gram, per la qual cosa són petits i es poden posar en ocells de la mida d'un pit-roig.

L'Institut Català d'Ornitologia (ICO) manté col·laboracions regulars amb l'Institut Suís d'Ornitologia i el setembre de 2011 va rebre una invitació formal per participar en un projecte de recerca sobre el ballester basat en l'ús de geolocalitzadors. L'estudi es complementa amb la feina pilot que van iniciar a Suïssa el mateix any 2011 amb la captura de 14 ballesters als quals van col·locar geolocalitzadors i que té continuïtat en els pròxims anys. Aquesta invitació per treballar plegats en el projecte ve determinada per l'interès científic que suposa comprendre si els ocells centreeuropeus realitzen desplaçaments diferents dels del Mediterrani.

Així, doncs, en el marc d'aquesta col·laboració, la primavera-estiu 2012 l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) va fer diferents sessions per capturar adults reproductors amb la intenció d'estudiar els moviments d'aquesta espècie. En total es van capturar 18 ballesters reproductors, 16 a Barcelona i dos a Tarragona en tres colònies diferents i ens van posar 9 geolocalitzadors. Esperem que aquesta experiència i les recaptures que s'esperen de la pròxima temporada de cria 2013 puguin contribuir als objectius de la comprensió dels moviments migratoris d'aquesta espècie.

Per a la realització d'aquest estudi, l'ICO ha rebut una subvenció del Parc Zoològic de Barcelona en el marc del Programa de Recerca i Conservació als programes Específics de Conservació proposats pels externs.

Actualització dels estatus de conservació dels ocells nidificants

Ja han passat 10 anys d'ençà de l'elaboració dels primers estatus de conservació de les espècies d'ocells nidificants, publicats a l'Atlas dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002, tal com es va indicar en aquest mateix treball i tal com ha estat sol·licitat pel Departament de Territori en el marc de l'avaluació d'indicadors de canvi d'estat de conservació, durant la segona meitat del 2012 s'inicia l'avaluació dels estatus de conservació. Per a dur-ho a terme, s'utilitza nova informació actualitzada, en especial les dades del SOCC, però també informació de l'Ornitho. Es contacta amb tècnics i investigadors rellevants en la matèria. Es preveu que es publiquin els resultats a mitjans de 2013.

Pla de Conservació del Parc Natural del Montseny

Es col·labora amb els gestors del Parc Natural del Montseny en l'elaboració del Pla de Conservació del Parc, no només amb l'aportació de dades, resultats elaborats i avaluacions per a les poblacions d'ocells, sinó també mitjançant el desenvolupament de criteris de prioritització de les necessitats de conservació aplicables a d'altres grups taxonòmics. Cal recordar que en anys precedents l'ICO va dur a terme un treball de cartografia de les espècies d'ocells nidificants d'aquest parc.

Els ocells a la Xarxa Fenològica de Catalunya

L'ICO participa en la redacció dels protocols metodològics de la nova Xarxa Fenològica de Catalunya, una iniciativa del Servei Meteorològic de Catalunya. L'ICO determina les espècies que els observadors meteorològics han d'anotar, així com de la manera de fer-ho.

Estudi per l'elaboració d'una mapa d'alta resolució de valors d'afectació de l'avifauna als parcs eòlics

A petició del Departament de Política Territorial s'han elaborat una sèrie de mapes per determinar la vulnerabilitat de les comunitats d'ocells enfront la implantació de parcs eòlics a Catalunya. Per tal d'elaborar aquests mapes s'ha recollit informació bibliogràfica i d'informes de seguiment de parcs eòlics que ha servit per desenvolupar un índex de vulnerabilitat per a totes les espècies que habiten a Catalunya. Un cop obtingut aquest índex, i a partir de les dades provinents de l'Atlas dels Ocells Nidificants de Catalunya 1999 – 2002 i l'Atlas dels Ocells de Catalunya a l'Hivern 2006 – 2009, s'han creat els mapes a resolució 1x1 km que identifiquen la vulnerabilitat de les comunitats d'ocells a Catalunya..

Anàlisi tècnic de la viabilitat de la cria en captivitat de quatre espècies de fringíl·lids objecte de regulació a Catalunya

La Comissió Europea ha assenyalat que l'activitat tradicional de cant que es realitza a Catalunya podria mantenir-se mitjançant la cria i reproducció d'ocells en captivitat. A instància del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, s'ha començat un estudi per determinar si la cria de fringíl·lids en captivitat és realment viable i, si és així, en quines condicions s'hauria de dur a terme la cria dels ocells. Aquest estudi pretén resoldre aquestes incògnites i aportar la informació necessària per tal de poder desenvolupar correctament la futura normativa legal.

Estudi sobre la selectivitat del vesc com a mètode de captura de fringíl·lids a Catalunya

D'acord amb l'article 9 de la Directiva Aus (2009/147/CE), les captures d'ocells salvatges, en cas de ser permeses, s'han de realitzar de manera selectiva. El vesc ha estat un dels mètodes de captura més utilitzats habitualment pels ocellaires per capturar ocells fringíl·lids (Cadenera, pinsà, verdum i passerell) a Catalunya. Per aquest motiu el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural ha encarregat a l'ICO un estudi per determinar amb total exactitud el grau de selectivitat d'aquest mètode de captura.

Relacions institucionals

Col·laboració amb la Generalitat

Bona part dels projectes de seguiment de l'ICO es desenvolupen gràcies al suport de la Generalitat de Catalunya. Entre els projectes desenvolupats conjuntament hi ha l'Oficina Catalana d'Anellament (OCA), el SOCC, el SYLVIA i el projecte MIGRACIÓ. També es col·labora amb Centres de Recuperacions de Fauna per l'estudi dels efectes poblacionals en la mortalitat de rapinyaires.

Durant el 2012 els projectes de seguiment (SYLVIA i MIGRACIÓ) van rebre el suport econòmic a través del conveni de caixes. Durant aquest any ha estat l'Obra Social de la Caixa l'entitat que ha subvencionat aquests projectes.

Col·laboració amb altres institucions

L'any 2012 es van prorrogar un any més els convenis o contractes ja existents amb la Diputació de Barcelona, Parc de Collserola, Zoo de Barcelona, Museu de Ciències Naturals de Barcelona, Parc Serralada Litoral, Espai Natural de les Guàrdies-Savassona, i Ajuntaments de Terrassa, Lleida i Flix.

Altres relacions institucionals i acadèmiques

European Bird Census Council (EBCC)

L'ICO cedeix els resultats del SOCC per a la generació de tendències de les poblacions d'ocells comuns i per primera vegada, les dades del SOCC s'integren al PECBMS (Pan-European Common Bird Monitoring Scheme). A principis de febrer de 2012 el nostre company Sergi Herrando assisteix a la reunió triennal del projecte. En aquest context, l'ICO participa d'una nova iniciativa per a l'elaboració d'un indicador d'ambients forestals a escala europea.

Swiss Ornithological Institute

Es col·labora amb aquesta institució en el desenvolupament del portal *ornitho.cat*. També es mantenen contactes en relació al seguiment d'ocells comuns, atles i projectes de migració d'ocells. La primavera de 2012 es va estrenar una versió Suïssa d'*orenetes.cat*.

Comissió Seguiment Segarra-Garrigues.

Durant 2012 l'ICO va seguir tenint un paper actiu en la comissió de seguiment del canal Segarra-Garrigues.

Parc de Collserola

Es participa de les reunions del Consell Consultiu de Collserola, on l'ICO hi té un representant. Juntament amb els investigadors del parc.

Formació

Cursos

Durant 2012 es van incrementar novament el nombre i diversitat de cursos i activitats. El programa va incloure des de cursos d'introducció fins a tallers especialitzats i des d'activitats d'un sol matí fins a d'altres de dues setmanes de durada. El total, programa de cursos va incloure'n d'introducció a l'ornitologia, de monogràfics sobre el cant dels ocells i la migració i, com cada any, un bon nombre dedicats a l'anellament científic d'ocells, tant d'introducció com d'aprofundiment. En total hi van assistir 207 persones. Com cada any, les valoracions dels cursos van ser molt positives (vegeu resultats a continuació).

Entre la gran oferta de l'any, cal destacar el curs d'ossificació cranial realitzat en col·laboració amb l'Institut Suís d'Ornitologia i el curs d'estadística aplicada al seguiment de la biodiversitat organitzat conjuntament amb el Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

Diseño de muestreo y estadística aplicada al monitoreo de la biodiversidad

Avances en las metodologías y herramientas disponibles para monitorear comunidades biológicas y poblaciones de vida silvestre

Dra. Viviana Ruíz-Gutiérrez
Colorado State University
Cornell Lab of Ornithology
EEUU

Instituto Catalan de Ornitología
Museo de Ciencias Naturales de Barcelona
Barcelona (Spain)
26-30 Noviembre 2012

Recicla't 2012

I Jornades pràctiques de reciclatge per anelladors
La datació mitjançant l'ossificació cranial

Centre d'Interpretació de la Mitjana de Lleida, 8-11 de setembre de 2012

Professors
Raffael Winkler (RW) Coautor de *Adult and Aging of European Passerines*
Jacques Lessler (JL) Cap de l'Oficina d'Anellament Suïssa (Institut Suís d'Ornitologia)
Raül Aymeri, Oriol Baltà i Oriol Clarabuch (OCA) Institut Català d'Ornitologia

Programa
Les jornades estan subdividides en tres sessions pràctiques diferents, cadascuna d'elles destinada a un grup d'anelladors en particular.

Sessió 1 (8 places) Professors: RW i JL
Dissabte 8 (8 hores). Sessió destinada a coordinadors i responsables de companyes i a professorat de cursos de l'ICO.

Sessió 2 (16 places) Professors: RW, JL i OCA
Diumenge i dilluns 9-10 (16 hores). Sessió destinada a altres anelladors experts.

Sessió 3 (16 places) Professors: OCA
Dilluns i dimarts 10-11 (16 hores). Sessió destinada a anelladors auxiliars i en formació.

Continguts
-El procés d'ossificació -Variació interespecífica -Sistema de puntuació -Datació

Horari
08:00-13:00 i 17:00-20:00

Material
Es lliurarà un dossier i certificat d'assistència.

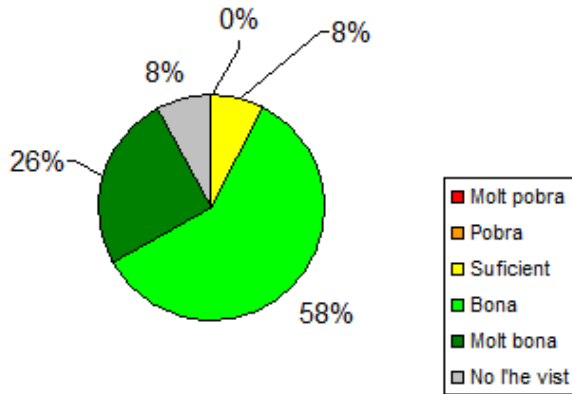
Matrícula
-No socis: 40€ -Anelladors experts: 10€ -Anelladors auxiliars/formació: 20€ -Menors 18: 50% descompte

Més informació i inscripció
www.ornitologia.icn.cat/ca/queferem/formacio/reciclat.html

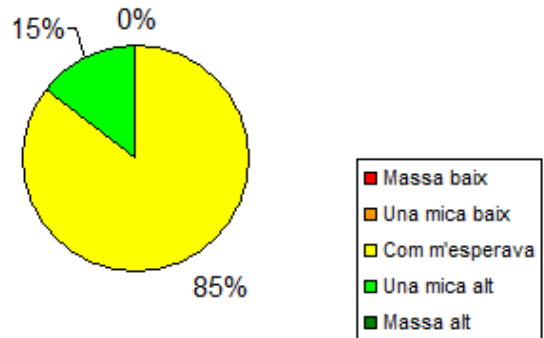

Resultats de les enquestes sobre els cursos d'ornitologia (2012)

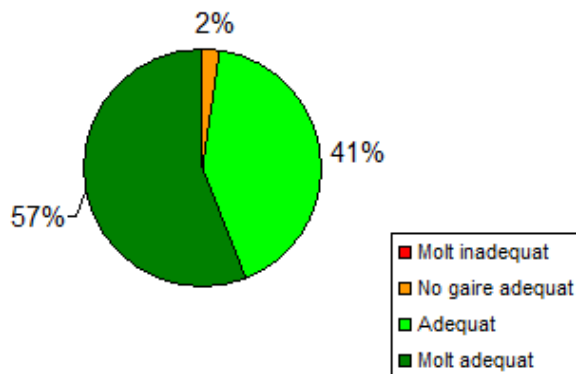
Valoració de la informació rebuda sobre el curs

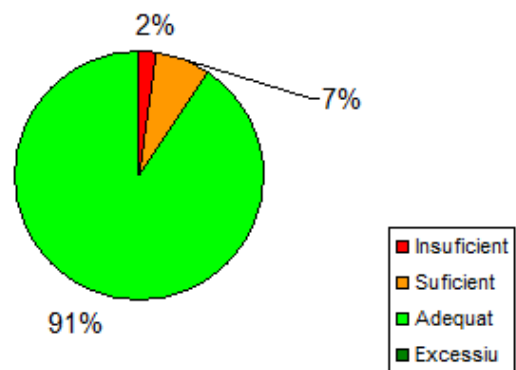
Valoració del nivell del curs

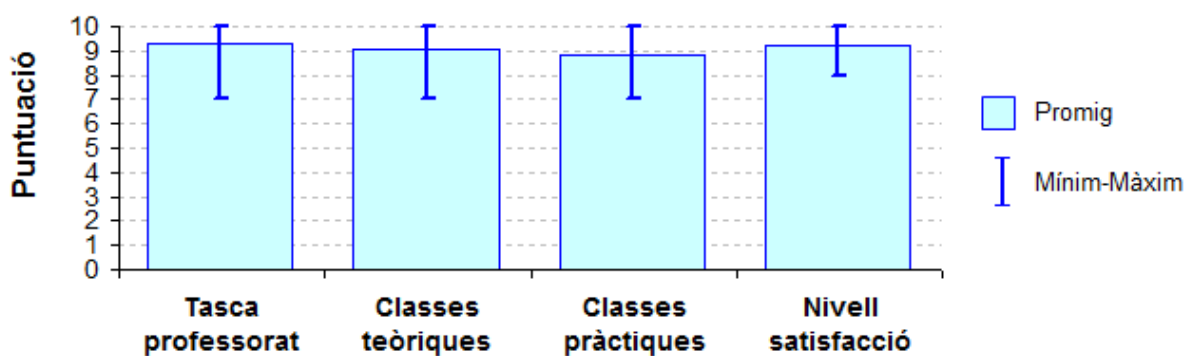
Valoració de l'enfocament que s'ha donat al curs

Valoració del material que s'ha lliurat (dossier, CD...)

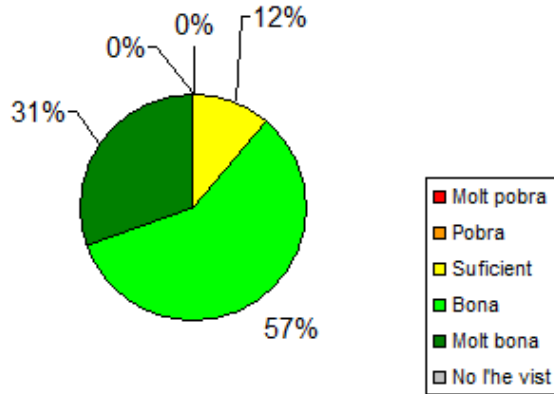

Valoració del professorat i les classes i nivell de satisfacció dels alumnes

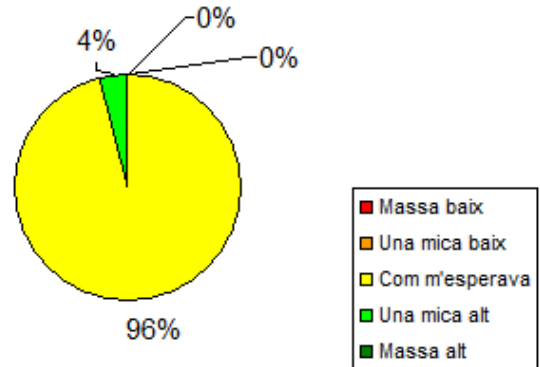

Resultats de les enquestes sobre els cursos d'anellament (2012)

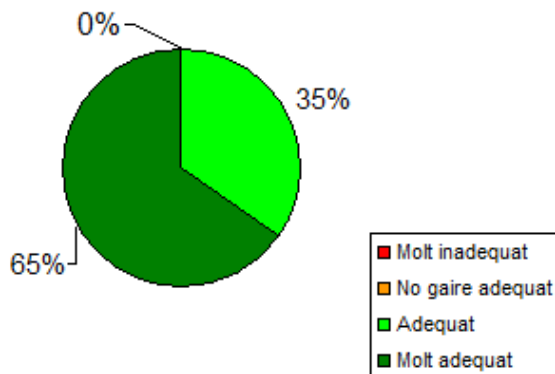
Valoració de la informació rebuda sobre el curs

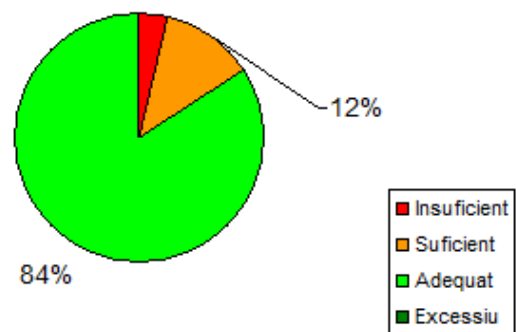
Valoració del nivell del curs

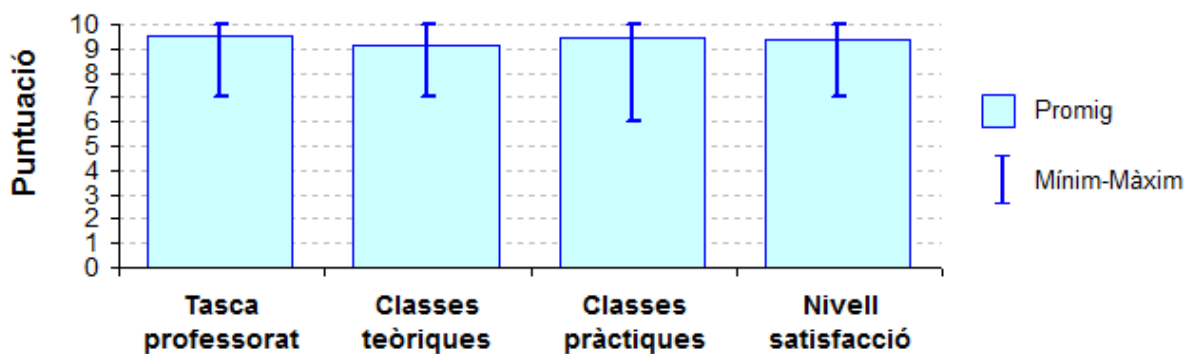
Valoració de l'enfocament que s'ha donat al curs

Valoració del material que s'ha lliurat (dossier, CD...)

Valoració del professorat i les classes i nivell de satisfacció dels alumnes

Recerca

La activitat d'aquesta àrea de l'ICO el 2012 s'ha centrat principalment a consolidar els projectes i les accions que s'havien iniciat els anys anteriors, consolidar l'acció del grup de recerca Emergent i plasmar totes aquestes activitats en publicacions científiques i contribucions a congressos.

Desenvolupament de projectes de recerca en convocatòries públiques

S'han continuat els projectes ja emprats per la institució. Molts d'ells apliquen les dades obtingudes pels projectes de seguiment. Enguany, però, s'han concedit tots els projectes en convocatòria de concurrència competitiva que l'ICO havia previst demanar.

Productivitat científica de l'ICO i difusió de la recerca

Articles científics (en negreta, membres de l'ICO)

2012

Devictor, V. van Swaay, C. Brereton, T. **Brotons, L.** Chamberlain, D. Heliölä, J. **Herrando, S.** Julliard, R. Kuussaari, M. Lindström, Å. Reif, J. Roy, D.B. Schweiger, O. Settele, J. Stefanescu, C. Van Strien, A. Van Turnhout, C. Vermouzek, Z. DeVries, M.W. Wynhoff, I. Jiguet, F. 2012. Differences in the climatic debts of birds and butterflies at a continental scale. *Nature Climate Change*. Published online: 10.1038/nclimate1347.

Sardà-Palomera, F., Brotons, L., Villero, D., Sierdsema, H., Newson, S. E. & Jiguet, F. (2012) Mapping from heterogeneous biodiversity data sources. *Biodiversity and conservation* 21: 2927 - 2948.

Sardà-Palomera, F., Puigserver, M., Brotons, L. & Rodríguez-Teijeiro, J.D. (2012) Modelling seasonal changes in the distribution of Common quail *Coturnix coturnix* in farmland landscapes using remote sensing. *Ibis* 154: 703 - 713.

Sardà-Palomera, F., Bota, G., Viñolo, C., Pallares, O., Sazatornil, V., Brotons, L., Gomàriz, S. & Sardà, F. (2012) Fine scale bird monitoring from light Unmanned Aircraft Systems. *Ibis* 154: 177 - 183

Llibres

2012

Gargallo, G., C. Barriocanal, J. Castany, O. Clarabuch, R. Escandell, G. López, H. Rguibi, D. Robson, and M. Suarez. 2012. *Spring bird migration in the Western Mediterranean: results from the Piccole Isole Project*. Monografies del Museu de Ciències Naturals, Barcelona.

Difusió

L'Abellerol

Durant l'any 2012 es van publicar 3 números (44-46) de l'Abellerol (primavera 2012, estiu 2012 i hivern 2012-2013).

La Revista Catalana d'Ornitologia

Durant l'any 2012 es va publicar un volum de la Revista Catalana d'Ornitologia: vol. 28 (2011) que aplega un total de 4 articles, una nota breu i una ressenya bibliogràfica.

El Web i el Butlletí electrònic

Durant 2012, ornitologia.org es van rebre 48.404 visites, amb un total de 24.416 usuaris diferents que van consultar el web (un 9,5% més que al 2012). La mitjana de temps de visita per a cada consulta és d'uns 3 minuts i mig. El màxim de visites es va donar el dia 12 de març amb 351 visites i 296 usuaris diferents visitant el web. Els apartats que més es van renovar van ser el del butlletí electrònic i els d'activitats com cursos i sortides. En conjunt, tots els portals web de l'ICO (ornitologia.org, orenetes.cat, sioc.cat, ornitho.cat, etc) van ser visitats per rebre prop de 80.000 usuaris diferents. Durant l'any 2012 es van enviar un total de 21 butlletins electrònics (366 a 386).

Durant el 2011 es va avançar molt en el nou web corporatiu de l'ICO que, finalment, es va poder presentar al gener de 2012.

Iniciatives socials i organització interna

Evolució del nombre de socis

Enguany l'ICO ha superat per primer cop la xifra dels 1000 socis: concretament 1036 dels quals 329 tenen carnet d'anellador. En comparació amb l'any passat, s'ha incrementat el nombre de socis en un 5,5%.

Vocal del soci

Durant l'any 2012 no s'han rebut peticions, queixes i qüestions dels socis a través de l'adreça de correu electrònic específica (vocal.soci@ornitologia.org) que es va posar en marxa durant l'any 2007.

Staff ICO

A mitjans de 2012, el Francesc Sardà es va incorporar a l'staff de l'ICO a jornada completa per encarregar-se d'elaborar un mapa d'alta resolució de valors d'afectació de l'avifauna als parcs eòlics i per coordinar un estudi sobre la viabilitat de la cria en captivitat de quatre espècies de fringíl lids.

Comptes 2012

DESPESES 2012

CONCEPTE	Parcials	Totals
PERSONAL		
SOUS EQUIP TÈCNIC	162.487,86	
COL-LABORADORS	55.172,37	
FEINES REALITZADES ALTRES EMPRESES	7.128,28	
SEGURETAT SOCIAL	52.584,62	
TRANSPORT	20.035,03	
TOTAL PERSONAL		297.408,16
COMPRES		
MOBILIARI I SIMILARS	0,00	
MATERIAL ANELLAMENT	2.854,81	
LLIBRES, FORMACIÓ I REVISTES	2.290,36	
TOTAL COMPRES		5.145,17
ASSESSORIES I ASSEGURANCES		
ASSEGURANCES	604,89	
LABORAL, COMPTABLE I FISCAL	3.359,38	
SERVEIS BANCARIS I ALTRES	1.816,41	
TOTAL ASSESSORIES EXTERNES		5.780,68
DESPESES OFICINA		
LLOGUER, REPARACIÓ I CONSERVACIÓ	12.571,01	
SUBMINISTRAMENTS	2.281,11	
TELÈFON I INTERNET	6.227,80	
PAPERERIA I COPISTERIA	4.999,57	
INFORMÀTICA	389,39	
TRAMESES POSTALS	3.377,32	
MATERIAL OFICINA	472,63	
TOTAL DESPESES OFICINA		30.318,83
PUBLICACIONS (impremta, diseny)		5.106,14
CONGRESSOS, ASSEMBLEA, JORNADES		5.964,41
DEVOLUCIONS (quotes)		5.762,25
ALTRES		4.001,60
AMORTITZACIONS		0,00
TOTAL DESPESES 2012		359.487,24

INGRESSOS 2012

CONCEPTE	Parcials	Totals
Ingressos per activitat pròpia		
Quotes socis i subscripcions	27.438,80	
Convenis i subvencions	219.900,00	
Donacions	12.217,45	
TOTAL INGRESSOS ACTIVITAT PRÒPIA		259.556,25
Vendes i altres ingressos mercantils		
Vendes i publicitat	0,00	
Prestació de serveis	136.278,91	
TOTAL VENDES I ALTRES INGRESSOS MERCANTILS		136.278,91
Ingressos financers	17,56	
TOTAL INGRESSOS FINANCERS		17,56
TOTAL INGRESSOS 2012		395.852,72